

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

TAGAJÁNLSÓK

1923-BAN

KÉZIRAT GYANÁNT

BUDAPEST

1923.

061.12 H1A

TAGAJÁNLÁSOK

1923-ban.

AZ I. OSZTÁLYBA

TISZTELETI TAGNAK:

I.

LEHR ALBERT levelező tagot tiszteleti tagul ajánlom. Ez az ajánlás nem szorul bővebb megokolásra. Mikor ezelőtt negyvenegy esztendővel a M. T. Akadémia levelező tagjai közé választotta, Arany Jánosnak véleménye volt a döntő. Lehr Albert munkássága azután is ugyanazon a nyomon folytatódott. Az írók szövegének, kivált Arany költeményeinek nyelvi magyarázói közt őt illeti az első hely. Toldi Estéjének magyarázatos kiadása (1905.) kiegészíti az első Toldi-magyarázat hatalmas anyagát és párhuzamos utalásaival Aranynak szinte teljes nyelvi készletére kiterjed; az első rész iskolai magyarázatával pedig klasszikus mintája egy író filológiai értelmezésének.

Többi értekezése és kisebb cikkeinek hosszú sora, melyek részben a Nyelvőrben, majd a Magyar Nyelvben jelentek meg, főleg a jelentéstan s a nyelvhelyesség köréből valók s írójukat e téren legelső tekintéllyé tették. Munkáiban vezérlői a nép nyelvének mélységes ismerete, az egész irodalomra terjedő olvasottsága s főleg meg nem vesztegethető nyelvérzéke.

Az Akadémia egy hosszú életre terjedő értékes munkásságnak nyújtja az érdem koszoruját, ha őt tiszteleti tagjainak sorába emeli.

Szinnyei József r. t.

Hozzájárulnak: **Petz Gedeon** r. t.
Melich János r. t.

II.

VARGHA GYULÁT, Akadémiánk II. osztályának rendes tagját, a Kisfaludy-Társaság másodelnökét tiszteleti tagul ajánljuk. Ha van ajánlás, amelyet nem kell megokolni: ez az.

Vargha Gyula ma nemzetünk legnagyobb költője, s ezt maga az Akadémia is elismerte, mikor legújabb kötetét *Ködben* c. alatt a múlt évben kiadta. Minden költeménye egy mélyen érző, eszményekért hevülő, az emberi értékeket megbecsülő, a nemzetét és faját rajongva szerető lélek vallomása, az ihletett költő művészetével tolmácsolva. S ez a költészet — ami kritikusanál igen ritka, s csak a legnagyobbaknak jut osztályrészül — egyre fénylik, mélyül, szépül, amint az idő halad; újabb versei erőben, színben még meghaladják a régiebbeket. Az egész I. osztály régi vágya teljesül, ha Vargha Gyulát, aki mint prózairó is legelső rangú, sikerül magához csatolnia.

Badics Ferenc r. t.
Császár Elemér r. t.

AZ I. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

III.

Dr. SCHMIDT HENRIKET, a m. kir. Ferenc József-egyetemen a német nyelv és irodalom ny. r. tanárát, levelező tagnak ajánljuk az I. osztály A) alosztályába.

Schmidt Henrik több mint két évtized óta működik a német filológia terén s irodalmi munkásságával — dolgozatainak nem annyira mennyiségét, mint valóban kifogástalan módszerességét és tudományos értékét tekintve — nagy mértékben rászolgált a szakemberek elismerésére. Tagadhatatlan érdeme első sorban az, hogy teljes tudományos felkészültséggel és nagy buzgósággal vesz részt a hazai német nyelvjárások tanulmányozásában s e kutatásainak eredményeit mintaszerű dolgozatokban tette közzé. Már ilyenmü első értekezését, melyben a verbászi német nyelvjárást tárgyalta alapos fonétikai és nyelvtörténeti ismeretek alapján (*Egyet. Philol. Közlöny* 23. köt.), Akadémiánk dicséretben részesítette. E nyelvjárás sajátságait még gazdagabb anyag alapján is tárgyalta „Lautlehre der rheinfränkischen Mundart der Sprachinsel Verbász in Südungarn“ c. tanulmányában (*Zeitschr. f. deutsche Mundarten* 6. kötet és külön 1911). Nagyobb nyelvjárásterületről szól „Die deutschen Mundarten in Südungarn“ c. dolgozata, melyet a Marburgban 1914-ben tartott filologus-gyűlésen mutatott be s melyben a délmagyarországi német nyelvjárások

egy részének őshazáját állapította meg és jelentős elvi következtetésekre jutott (megjelent az Ungarische Rundschau 1914. évfolyamában). E dolgozatait a külföldi nyelvjáráskutatók is elismerésben részesítették; módszertani jelentőségükre főleg H. Teuchert mutatott rá (Zeitschr. f. d. Mundarten 1915., 409. l.). Ebben a német folyóiratban Schmidt maga is ismertette alkalmilag a magyarországi német nyelvjáráskutatás eredményeit. Schmidt Henrik egyéb nyelvészeti dolgozataiban az általános nyelvtudomány elvi kérdéseinek tisztázásához járult hozzá s a német nyelvtörténet egyik-másik problémájára igyekezett világosságot deríteni: ilyenek „A hangváltások törvényszerűségéről a középfelnémet nyelvjárások fejlődése alapján“ (Nyelvtud. Közlemények 36. köt.) c. tanulmánya, melyet Akadémiánk Sámuel-díjjal tüntetett ki és „Az ófelnémet vocalismus kialakulásához“ (Nyelvtudomány II. k.) c. becses dolgozata. Schmidt azonban nemcsak a nyelvtudomány területén otthonos — amiről még hazai és külföldi folyóiratokban megjelent ismertetései és bírálati is tanuskodnak —, hanem a német irodalomtörténet kérdéseivel is több ízben alaposan és sikeresen foglalkozott. Kisebb cikkeit nem említve, dicsérő elismerést érdemelnek Goethére vonatkozó nagyobb tanulmányai: a Torquato Tasso-ról szóló (Phil. Közl. 33. köt.) és a „Nausikaa“ c. drámatörredéket tárgyaló értekezése (Debreceni ref. főisk. évkönyve 1910.). Tudományos munkásságának mindezen termékeiben szerencsésen kiegészítik egymást egyrészt a szorgalmas adatgyűjtés és részletkutatás; másrészt a magasabb szempontok keresése és az általánosabb elvek alkalmazása. Filologiai dolgozatain kívül pedagógiai cikkeket is irt a Középisk. Tanáregyesület Közlönyébe és napilapokba; legújabbán széles körökben nagy elismeréssel találkozott „Tisza István boldog évei“ c. értékes művecskéje (Budapest, 1923.), melyben meleg érzéssel és közvetlenséggel irta meg emlékezéseit azokról az évekről, amelyeket mint a nagy államférfiú fiának nevelője az ő házában átélt, s becses adalékokat szolgáltatott egyéniségének ismeretéhez.

A mondottak alapján melegen ajánljuk Schmidt Henriknek levelező taggá való megválasztását, melyet a tudományos irodalom és az egyetemi tanítás terén való eredményes működésével bizonyára kiérdemelt.

Petz Gedeon r. t.

Melich János r. t.

Gombocz Zoltán r. t.

Bleyer Jakab l. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGOKNAK:

IV.

Az I. osztály B) alosztályába rendes tagul ajánlom **DÉZSI LAJOS** irodalomtörténetirót, a Ferenc József Tudományegyetem tanárát, Akadémiánk I. tagját.

Levelező taggá választása, vagyis 1906 óta tudományos működése csak növekedett mind terjedelemben, mind mélységben, és irodalomtörténetünket igen fontos eredményekkel gazdagította, Akadémiánk működésével is sokszoros kapcsolatban van. Mindezek sokkal ismertebb tények, semhogy szükség volna Dézsi gazdag munkásságának teljes felsorolására, elég csak a főbb mozzanatokat emlékezetbe idéznem.

Az irodalomtörténeti *monografia* újabban is egyik főformája maradt alkotásainak. *Tinódi Sebestyén életrajza* a Tört. Életrajzokban (1912.) gazdag művelődéstörténeti háttérével, a históriás énekköltés áttekintésével a legösszefoglalóbb mű a XVI. sz. énekeséről. Kiegészíti ezt *Tinódi Sebestyén* Jáson király széphistóriája c. 1911-ben megjelent értekezése, mely a teljes Tinódi bibliographián kívül Tinódinak Sziládytól még nem ismert latin fordítását is kimutatja Colonnai Guido-nál, s teljes szövegét is közli (Irodtt. Érték. 10. füzet). A XIX. század tárgykörét szolgálja *Báró Jósika Miklós* c. nagyterjedelmű könyve (Tört. Életrajzok, 1916.), melyhez a Jósika-levéltár gazdag anyagát először használta fel, s Jósika regényeit nemcsak ismerteti és méltatja, hanem forrásait is kimutatja. Ennek a kiegészítéséről is maga gondoskodott *Adatok b. Jósika M. életéhez* c. közleményében (Irodtt. Közl. 1918.). Jókai monografiája is sajtóra vár; ebből a történeti regényről szóló részt 1921-ben Akadémiánkban bemutatta.

Mintaszerű és nélkülözhetetlen irodalomtörténeti értekezéseinek újabb sorozatából említendők: *Egy elveszett magyar verses Boccaccio-novelláról* (Irodalomtörténet, 1913.) Wathay Ferencről (Századok, 1914.), *A Czegei Névtelenről* (Békefi-emlékkönyv). Drámatörténeti *előadásai* Bessenyei Philosophusáról, a Falu rosszáról, az Ember tragédiájáról, Kolozsvárt, 1907. és 1913. jelentek meg; akadémiai *beszédei* Révairól és Széchy Károlyról az Akad. Értesítőben.

Kitűnő kiadásai bevezető tanulmányokkal és jegyzetekkel állandóan gyarapodnak. Egy magyar iskoladráma töredéke, 1906., Leucippe és Clitophon széphistóriája, 1906.,

Arany János magyar irodalomtörténete, 1908. (Egy. Phil. Közl. és külön), Effectus amoris, 1914. (Könyvszemle), Csáktornyai Ajax és Ulissese, 1918. (Irod. Közlem.), Telamon és Diomedes széphistóriája, Budapest, 1922. a M. Bibliophil. Társaság kiadásában. A Csereyné-, Vasady-, Lugossy-, Mihály deák-, Lipcsei-codexeket ismertette, szakszerűleg leírta, a bennök foglalt összes kiadatlan verseket közzétette. A Bibliophil-Társaság megbízásából most készül *Balassa* összes költeményeinek kiadása, és Pesti György Holbein haláltáncképeihez írt versei, a magyar haláltáncköltészet teljes ismeretével (bemutatta tegnapelőtt az Irod. Társaság közgyűlésén). Széchenyi-Bizottságunk megbízásából sajtó alá rendezi Széchenyinek az Akadémiára, a magyar nyelvre és a játékszinre vonatkozó műveit. Ő írja a Pintér Jenő szerkesztésében készülő irodalomtörténeti kézikönyvbe az epika és dráma történetét, a Hóman B. szerkesztette történeti kézikönyvbe pedig a históriás ének történetét.

Mint *szerkesztő* is központi jellegű tevékenységet fejt ki. Az Irodalomtörténeti Közlemények szerkesztésében 1913-ig működött közre. Folytatja most is (1904-től) a M. Tört. Életrajzok szerkesztését. Megindította a M. Irodalomtörténeti Értekezések sorozatát (eddig 12 füzet) és az Irodalomtört. Könyvtárt (eddig 2 füzet).

Munkássága az utóbbi évtizedek magyar irodalomtörténeti munkájának jelentős része. Adatmegállapításai pozitívek, feldolgozásai feltétlenül megbízhatók. A kútfőkből való módszeres dolgozásnak elsőrendű képviselője.

Budapest, 1923 február 26.

Négyesy László r. t.

Az I. osztályban üresedésben levő rendes tagsági helyek egyikére melegen ajánlom **Dr. DÉZSI LAJOS** l. t. urat ugyanott a Széptudományi alosztályból, ki 1906 márc. 23-án választatott meg levelező taggá s mint ilyen, sorrend szerint is az első és már megelőző választásnál is háttérben maradt. Dézsi Lajos úr a magyar történelemnek, de kivált az irodalomtörténetnek érdemes, nagyszorgalmu és sikeresen működő munkása már három évtizede, mi azt jelenti, hogy már fiatal korban el kezdte kiterjedt és tudományos tekintetben kiváló munkásságát, minthogy jelenleg 55 éves. Eddigi munkásságának eredménye 34 önálló mű és több mint 100 értekezés, cikk és hasonlók, melyekben mind egy-egy vagy több irodalomtörténeti fontos megállapítás van. Művei között vannak

nagy terjedelmű, becses monografiák. Főlemlítem itt különösen *Bogáti Fazekas Miklós élete és költői működése*, *Szenczi Molnár Albert élete*, ugyanennek *Naplója, levelezései és irrományai*, *Tótfalusi Kis Miklós, Bevezetés az irodalomtörténetbe*, *Tinódi Sebestyén*, *B. Jósika Miklós* műveit, melyekben a valódi tudós szorgalma, odaadása, kutató képessége, mindenre kiterjedő figyelme kitűnő eredményeket mutat fel s melyek alapvetők a fölvetett tárgykörben. Most is nagyobb műveken dolgozik, mint *Jókai Mór élete*, a *Régi M. Könyvtár I. pót-kötete* és mások, melyeket nem kívánok mind felsorolni, mert ezek köztudomásuk minden szakember előtt, kik Dézsi munkái nélkül nem dolgozhatnának szakirányban. E helyett bátor vagyok mellékelni irodalmi munkásságának azt a kiemerítő jegyzékét, mely az *Akadémiai Értesítő* XXXIII. 393—96. lapján jelent meg. Az elmondottakból és ebből a gazdag jegyzékből kitűnik, hogy Dézsi Lajos úr tudományának fáradhatatlan és folyton a legnagyobb kitartással dolgozó s nagy sikereket elért szaktudósa. Hozzá kell vennem, hogy mint a *Magyar Tört. Életrajzok* szerkesztője 1899 óta működik, szerkesztette az *Irodalomtörténeti Közleményeket*, mint s. szerkesztő 1896—1913-ig, kiadta a *Magyar Irodalomtörténeti Értekezések* 12 füzetét s ezek mellett mint tanár működik a Ferenc József tudományegyetem bölcsészeti karán a magyar irodalomtörténeti tanszéken. Ezekben kívánom felsorolni s röviden előadni azokat a kiváló érdemeket, melyek őt az akadémiai rendes tagságra a legteljesebb mértékben minősítik s ezek nevében őt legmelegebben ajánlom az akadémiai rendes tagságra, a Tek. Akadémia jóakarátába.

Ferenczi Zoltán r. t.

V.

VOINOVICH GÉZA irodalomtörténetirót, eszthetikust és drámairót, a Budapesti Szemle szerkesztőjét, Akadémiánk levelező- és a Kisfaludy-Társaság rendes tagját az I. osztály B) alosztályába rendes tagul ajánlom.

Voinovich egyike a mai irodalmi élet jelentősebb alakjainak s működése Akadémiánkkal is sokszoros kapcsolatban van. Mióta levelező taggá választottuk, munkásságának terjedelme és eredményei csak fokozódtak. A Budapesti Szemlé a súlyos viszonyok ellenére fenntartja régi magas és vezető színvonalán. Maga a mély és finoman dolgozott essaiknek egész sorával szolgálja az irodalmi értékelés, jellemzés szükségleteit s a legnemesebb irodalmi hagyományok szellemében

hat a közizlésre. Az egyetemes és a hazai irodalomban rendkívül széleskörű műveltség, mélyreható eszthetikai és kritikai tanulmány támogatja ritka erős ítéletét és biztos izlését. Hazai és külföldi írókról irt nagyon értékes tanulmányainak koronája Madáchról irt nagy műve (Bp. 1914., a Kisfaludy-Társaság kiadásában), melyben Voinovich irodalomtörténetírói, eszthetikai és kritikai képességeinek összesége kiválóan érvényesül. A mű fő érdeme abban áll, hogy Madách életéből és műveiből minden vonatkozást értékesítve magyarázza meg az Ember Tragédiáját, s az összes idevágó problémákat annyi kitűnő elme után új átgondolással, a régibb nézetek alapos revíziójával, Madách művének és az egyetemes és a hazai irodalom analóg természetű alkotásainak az eddigieknél tüzetesebb egybevetésével, a mű eszmei tartalmának újabb fogalmazásával tárgyalja. Nagy elismerés illeti meg Petőfi összes költeményeinek 1921-ben az ő szerkesztésében megjelent két kötetes negyedréti kiadását is, melynek bevezetése és különösen jegyzetei nemcsak a nagyközönségre nézve tanulságosak, hanem a szakember munkáját is megkönnyítik. Ki kell emelnem Voinovich drámairól működését is, mely csak a legújabb években tárult fel előttünk s épp úgy magára vonta a nagyközönség, mint a kritika méltányoló érdeklődését. *Mohács* című tavaly színrekerült drámája a múlt hóban elnyerte az Akadémia Vojnits-díját. A *Rákóczi* dráma ez évnek egyik fő drámai újdonsága. E művekben tiszta és nemes költői érzés, a történet szellemének mélyebb felfogása nyilatkozik a drámai hatás iránti érzéssel és a nyelv költői zománccával együtt. Voinovich a prózában is egyike legjobb és legiskolázottabb stílusztáinknak. Művészeti izlésének és készültségének kitűnő bizonyosságát adja Madách-könyvének a Zichy Mihály illusztrációiról szóló részében.

Voinovich egész működése annyira hasznos, emelkedett színvonalú, kitűnő szellemű, tiszteletreméltó és rokonszenves, hogy őt a megüresedett rendes tagsági helyek egyikére a legmelegebben ajánlom.

Négyesy László r. t.

Hozzájárult: Császár Elemér r. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGOKNAK:

VI.

ALSZEGHY ZSOLT budapesti tanárképző-intézeti gyakorló-főgimnáziumi tanárt, a M. T. Akadémia Irodalomtörténeti Bizottságának segédtagját, az I. osztály B) alosztályába levelező tagnak ajánlom.

Alszeghy Zsolt az irodalomtörténeti értekezéseknek, irodalmi tanulmányoknak, könyvbírálatoknak és szövegkiadásoknak olyan tekintélyes sorát bocsátotta közre, hogy nevét méltán említhetjük a mai magyar irodalomtudomány leghivatottabb művelőinek nevei között. Az Irodalomtörténeti Közlemények, Irodalomtörténet, Egyetemes Philológiai Közlöny, Budapesti Szemle és más folyóiratok évfolyamaiban megjelent kisebb-nagyobb dolgozatai a magyar irodalomtörténet számos problémáját a szaktudós alaposságával és a módszeres kutató éles ítéletével tisztázták. Mivel azonban az Akadémia I. osztályának az a tradíciója, hogy pusztán folyóiratokban megjelent tanulmányok és értekezések alapján nem ajánl tudományos írókat az Akadémia tagjainak sorába, legyen szabad hivatkoznom Alszeghy Zsolt önálló kötetekre is. Ezek közül a fontosabbak: Illei János élete és írói működése, 1908. Illei János Tornyos Péterének kiadása, 1914. Csik-somlyói iskoladrámák kiadása, 1914. Magyar drámai emlékeink gyűjteményes kritikai kiadása a Kisfaludy-Társaság Nemzeti Könyvtárában, 1914. Petőfi és az ötvenes évek lírája, 1914. Magyar lírikusok, 1921. A XIX. század magyar irodalma, 1923.

Ha olyan tudományos bűvárkodót óhajtunk magunk közé, akinek tevékenysége nem merül ki aprózó dolgozatok közrebocsátásában, Alszeghy Zsolt felé bizakodó elismeréssel fordulhatunk. Irodalomtudományunknak ez a fáradhatatlan munkása behatóan ismeri szellemi fejlődésünknek minden korszakát, s kutatásait és elemzéseit a filologus pontosságával és az esztétikus műízlésével végzi. Mint modern irodalmunk termékeinek kritikusa is évek óta kiválóan hasznos értékelő és irányító munkát folytat. Ezen a téren irodalomtörténeti iskolázottsága éppen olyan alapos, mint amilyen széleskörű világirodalmi műveltsége.

Budapest, 1923. évi február hó 6-án.

VII.

Dr. GULYÁS PÁLT, a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének volt második előadóját, a könyvtártan egyetemi magántanárát s a Magyar Könyvszemle szerkesztőjét, kit tavaly az osztály levelező tagnak jelölt, az I. osztály B) alosztályába levelező tagnak ajánljuk.

1921. évi ajánlásunkban kiemeltük s most újra nyomatékosan ismételjük, hogy Gulyás Pál több mint két évtizede foglalkozik a bibliografiával és könyvtártannal s e téren európai látókörű, kiváló szakember.

A Magyar Tudományos Akadémia már eddig is figyelmére méltatta munkásságát, midőn irodalomtörténeti bizottságának segédtagjává választotta s megbizta a Szinnyei-féle Magyar Írók Élete és Munkái c. nagy életrajzi lexikonnak folytatásával. Megbízatása óta szakadatlanul dolgozik e nagy munkán s már eddig is az adatoknak óriási tömegét gyűjtötte össze. Anyagának feldolgozásában annyira haladt, hogy a nélkülözhetetlen és mindenki által sürgetett és várt pöttyűzetek kiadását bármikor megkezdhetné.

1921-i ajánlásunkban részletesen felsoroltuk munkáit (21 önálló tanulmányt és félszáznál több folyóiratokban és lapokban megjelent értekezést és cikket). Azóta megjelent Kommunista könyvtárpolitika c. nagyobb tanulmánya (1921.), mely nemcsak bibliografiai, hanem kortörténeti szempontból is értékes. Sajtó alatt van A könyv sorsa Magyarországon c. tanulmánya s most Fraknói Vilmos megbízásából a Corvinák mohácsi vész utáni történetét írja.

Alapos munkásságával valóban rászolgált, hogy Akadémiánk a levelező tagsággal kitüntesse.

Négyesy László r. t.

Pintér Jenő l. t.

Szinnyei Ferenc l. t.

VIII.

JAKAB ÖDÖN költőt, a Kisfaludy-Társaság és Petőfi-Társaság rendes tagját, az I. osztály B) alosztályába levelező tagnak ajánlom.

Jakab Ödön ötven esztendő írói pályára tekint vissza. Félszázados munkássága alatt soha egy lépéssel el nem tért a magyar költészet legnemesebb hagyományaitól. Művészi erővel, lelkes magyarsággal, eredeti leleménnyel írta valamennyi munkáját. Köteteiből nemes eszmények és gyönyör-

ködtető képek áradnak. Érzései és gondolatai, nyelve és képelete, formaérzéke és alakteremtő tehetsége mind olyanok, hogy az irodalomtörténet a legmelegebb méltánnyal emlékezhetik meg költészetéről.

Számos verses és prózai kötetéből ezúttal csak a következőket legyen szabad kiemelni: *Költemények*, 1880. *Székely Históriák*, 1884. *Marósszéki Történetek*. 1886. *Nyár*, 1891. *Árgirus*, 1894. *Falu*, 1896. *Pásztortüzek*, 1896. *Élet*, 1899. *Szilágyi és Hajmási*, 1899. *Róza*, 1906. *Őszi Virágok*, 1910. *Délibáb*, 1912. — Ezek közül *Árgirusát* a *Nádasdy-jutalommal*, *Őszi Virágait* az *Ormódy Amelie-jutalommal* tüntette ki a M. T. Akadémia. Költői munkásságának koszorúja gyanánt a *Petőfi-Társaság* első ízben neki ítélte oda azt a nagy jutalmat, melyet néhány esztendővel azelőtt alapított *Petőfi Sándor* emlékére.

A kiváló érdemű költőt *Herczeg Ferenc*, *Ferenczi Zoltán* és *Badics Ferenc* tagtársaink 1921-ben azzal az ajánlással terjesztették elő megválasztásra Akadémiánknak, hogy *Jakab Ödön* erre a kitüntetésre már régen megszerezte az érdemet. Legyen szabad most ismét megújítani ezt az ajánlást. Aki irodalmunkat igaz művészi lélekkel és izzó nemzeti érzéstől áthatottan műveli immár félszázadon keresztül, az méltán rászolgált az Akadémia koszorújára.

Budapest, 1923. évi február hó 6-án.

Pintér Jenő I. tag.

IX.

KÉKY LAJOS irodalomtörténetírót, a *Kisfaludy-Társaság* rendes tagját és másodtitkárát, az *Orsz. Színművészeti Akadémia* tanárát, a *budapesti tudományegyetemen* a magyar irodalomtörténet magántanárát, az I. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánljuk.

Kéky 1905-ben *Szász Károly Salamonja* c. tanulmányával alapította meg nevét a magyar tudományos irodalomban. Azóta részint a *Kisfaludy-Társaság*, részint *Akadémiánk* pályakoszorúját több ízben elnyerte, számos irodalomtörténeti feladatot kiváló sikerrel megoldott, az értekezéseknek, tanulmányoknak, kiadásoknak tekintélyes sorozatát tette közzé. *Tompa Mihály életrajza* c. könyve *Váczy János*nak ugyanily tárgyú, később a mi könyvkiadó vállalatunkban megjelent művével versenyzett a *Kisfaludy-Társaság* 1909. évi pályázatán s íróművészeti előnyeivel, szintén kitűnő társával szemben elnyerte a pálmát; e műve is, mint *Baksay Sándor*-a a *Kisfaludy-Társaság* Költők

és Irók c. vállalatában jelent meg (1912., ill. 1917.). Akadémiánktól mint 1908-iki Lévay-pályázatunk nyertese megbízást kapott, hogy írja meg *A magyar verses elbeszélő költészet történetét a XIX. század második felében*. Ennek vázlatát közzétette az „Irodalomtörténet“ 1912. évi folyamában. E művének részei: *Arany János pályakezdése* (Beöthy-émlékkönyv), *Arany János elbeszélő költészete* (Bp. Szemle 1911. évf. 145. k.), *Arany János utolsó magyarja* (Irod. 1912.). *Petőfi János vitézének hatása Arany János Toldijára* c. pályakérdésünknek 1913-ban szintén egyik nyertese volt Kéky. Akadémiánk 1915-iki Lévay-jutalmát is elnyerte *A jellemrajz a magyar szépirodalomban* c. munkájával. Ebből *A jellemzés* c. bevezető tanulmány megjelent a Bp. Szemlében, *A széplélek a magyar irodalomban* c. részlet az Irodalomtörténetben. Kisebb essaiinek nagy számából említjük Herczeg Ferencről, Gárdonyiról, Móricz Zsigmondról, Somló Sándorról, Sebők Zsigmondról, Dalmady Győzőről készített írói arcképeit, illetőleg tanulmányait. Sajtó alá rendezte Berczik Árpád színműveit 5 kötetben és Baksay Sándor összegyűjtött irodalmi dolgozatait 3 kötetben. A Kisfaludy-Társaság Nemzeti Könyvtárában kiadta Tompa Mihály műveinek első kötetét, mintaszerű jegyzetekkel, időrendi sorban, s elkészítette a második kötet kéziratát is. A Kisfaludy-Társaság Festetics-pályázatán „A Dunántúl a két Kisfaludy költészetében“ c. munkájával szintén pályadíjat nyert s az 1921-iki helikon-i ünnepen e mű egyik részletét bemutatta. Petőfiről 1922-ben írt könyve a Petőfi-kritika eddigi megállapításainak önálló és velős összefoglalása. Jelenleg a Kisfaludy-Társaság megbízásából Beöthy Zsolt életrajzán dolgozik. Szerkeszti a Kisfaludy-Társaság Évlapjait. Akadémiánkkal régóta többszörös összeköttetésben áll, irodalomtörténeti bizottságunknak segédtagja. — Minden dolgozatát lelkiismeretes alaposság, kiforrott ítélet, biztos izlés, vonzó és élvezetes előadás jellemzi, egész pályáját pedig állandó termékenység.

Négyesy László r. tag.
Császár Elemér r. tag.

X.

SAJÓ SÁNDOR főgimnáziumi igazgatót, kiváló költőt, a Kisfaludy-Társaság rendes tagját stb., mint a magyar költői nyelvnek és a magyar nyelvformáknak ritka jeles művészt, valamint az irodalommal foglalkozó tudományok avatottját, az I. osztály B) alosztályába levelező tagnak ajánlom.

Már a múlt évben is ajánlottam őt részletes megokolás-

sal és megjelent vagy előadott műveinek felsorolásával, megemlítve azt is, hogy Akadémiánktól háromizben nyert jutalmat, egyéb irodalmi fórumoktól pedig kilencszer. Minthogy ajánlatom az Értesítőben nyomtatva meg is jelent, felesleges volna, a mai viszonyok közt, az adatokat ismételnem.

Ha tavaly ajánlottam az I. osztályban a megkívánt kétharmad többséget nem is nyerte meg, a reá esett szavazatok tekintélyes száma bizonyította, hogy ajánlásom sok tisztelt tagtársam tetszésével találkozott. Ezért kedves kötelességemnek tartom azt megismételni abban a reményben, hogy ezúttal sikerülni fog Sajó Sándort, a minden tekintetben megbízható komoly, képzett irodalmi férfit Akadémiánk munkás tagjainak tiszteletreméltó sorába juttatni.

Budápesten, 1923 március 4.

Kozma Andor t. t.

Hozzájárultak: Tolnai Vilmos l. t.
Solymossy Sándor l. t.

XI.

THIENEMANN TIVADART, az Erzsébet tud. egyetemén a német nyelv- és irodalom nyilv. rendes tanárát, Akadémiánk Irodalomtörténeti Bizottságának segéd-tagját, levelező tagul ajánljuk az I. osztály B) alosztályába. Thienemann rendkívül sok oldalú irodalmi munkássága — irodalomtörténeti, nyelvészeti és szellemtörténeti dolgozatai — valójában egy gócpontból sugárzik szét: a német és magyar szellem minden irányú érintkezésének jelentkezését kutatja és méri meg. *Német és magyar nyelvújító törekvések* c. dolgozata, mely 1912-ben az Akadémia támogatásával jelent meg, kimutatja, hogy Kazinczynak és ellenfeleinek nyelvészeti fölfogása mennyire össze van forrva a fölvilágosodás korának a nyelvről való gondolkodásával s ezzel ezt a magyar szellemi mozgalmat egészen más világításba állította. A *Pannoniai longobard szavak* (1912), *Az első germánok Pannoniában* (1913), *Die deutschen Lehrwörter der ungarischen Sprache* (1922) — az előbbi kettő az Akadémia Sámuel-díjával jutalmazva — nemcsak kitünő filológiai módszerrel vannak dolgozva, hanem az archaeológiát és történelmet is bevonva a nyelvészet szolgálatába, szerzőjük széleskörű és mély tudományáról tesznek bizonyosságot. Irodalomtörténeti dolgozatai: *A szent galleni Margit-legenda* (1913), *Szenci Molnár Albert német fordításai* (1919), *Temesvári Pelbárt német kortársai* (1920), *A szabadgondolkodás első nyomai a magyar középkorban* (1922), *XVI. és XVII. századi*

irodalmunk német eredetű művei (1922—1923) és több kisebb cikk egészen ismeretlen kapcsolatokra irányítják a figyelmet s mindegyik új anyagot ad a magyar irodalomtörténetnek, az utolsó meg éppen egész sorát szolgáltatja a tanulságoknak. Minden dolgozata széleskörű kutatás alapján, igazi tudós alapos-sággal készült és mélyen szánt: nem elégszik meg a tények megállapításával, hanem belőlük szellemtörténeti következtetéseket von le. Az irodalomtörténet bölcselete iránt megnyilvánult érdeklődése birta rá újabban a *Minerva* c. folyóirat megindítására, mely a magyar szellemi élet történetének művelését, a magyar műveltség történetfilozófiai megvilágítását tűzte ki célul.

Heinrich Gusztáv kidöltével Akadémiánk kétszeresen rászorúl Thienemann sok tekintetben hasonló irányú munkásságára: annál inkább ajánljuk megválasztását.

Császár Elemér r. t.

Petz Gedeon r. t.

Bleyer Jakab l. t.

A II. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGOKNAK:

XII.

Dr. HOLUB JÓZSEF egyetemi magántanárt, a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgatóőret levelező tagnak ajánljuk a II. osztály A) alosztályába.

Holub József mint a XVI. század történetkutatója kezdte a tudományt művelni. 1905 és 1916 közt negyven kisebb-nagyobb, alapos forráskutatásról, módszeres kritikáról és széleskörű tárgyi tájékozottságról tanuskodó tanulmánya és könyvismertetése jelent meg, melyek közül ki kell emelnünk Istvánffy Miklós történetirői munkásságával foglalkozó dolgozatait és Zala vármegye monografiájához előkészületképen írt tanulmányait.

Megyetörténeti és oklevéltani kutatásai során figyelme mindinkább a középkori magyar jog- és közigazgatástörténet elhanyagolt és homályos problémái felé fordult s miután — már férfikorban — a szükséges jogtudományi képzettséget is megszerezte, teljesen áttért a jogtörténeti kutatás terére. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen mint a diplomatika magántanára is a magyar okleveles praxis jogtörténeti vonatkozásaival foglalkozik, sikeresen ébresztve fel a fiatal

történeznemzedékben a jogtörténeti kérdések és szempontok iránti érdeklődést.

A főispán és alispán viszonyának jogi természete (1917) c. művében végleg tisztázva e viszony magánjogi karakterét, elsőnek vonva le a részletkutatás terén *Székfü* alapvető közigazgatástörténeti eredményének konzekvenciáit. *Az életkor szerepe középkori jogunkban* (1921) c. — az Akadémián bemutatott s legutóbb egyik igen előkelő külföldi szakfolyóiratban (*Revue historique de droit français et étranger*. 1922.) is kiadott — tanulmányában az életkor magán-, per-, büntető- és egyházjogi vonatkozásaival foglalkozik rendszeres és az egész középkorra kiterjedő levéltári kutatások alapján, diplomatikai szempontból megvilágítva a *litterae revisionales* néven ismert specialis oklevélfajt. *A halálesetre szóló ajándékozások középkori jogunkban* (Kivonata: Szt. István Akad. Ért. 1920.) címen a Szt. István Akadémián tartott székfoglaló értekezésében a gazdaságtörténet és diplomatika, valamint külföldi analógiák segítségével világította meg az érdekes és jellemző ajándékozási forma jogi természetét és jelentőségét. *A magyar vonatkozású represszáliák* (1919) c. cikkében bolognai levéltári adatok alapján vizsgál egy magyar vonatkozású represszália-esetet, részletesen foglalkozva e joghoz kapcsolódó fontos kérdésekkel. Kiemelendők még *A nádor szerepe a koronázáson* (1917), *Az 1522-iki országgyűlés törvénycíkkéi* (1918), *Az 1920:21. t.-c. magyarázata* (1921) c. jogtörténeti dolgozatai. E tanulmányok jórészt bevezető dolgozatok a Hármaskönyv forráskritikájához és a magyar jogtörténet összefoglaló feldolgozásához, mely utóbbinak első vázlata a közeli jövőben fog a *Magyar Történettudomány Kézikönyvében* napvilágot látni.

Holub József munkássága szerencsésen egyesíti magában a történet- és jogtudomány szempontjait és módszerét, biztató reményt nyujtva arra, hogy a magyar magánjogtörténet elhanyagolt tudományát jelentős lépésekkel fogja előrevinni. Bizvást állíthatjuk, hogy benne az Akadémia kiváló és munkás szakerőt és — tekintve agilitását — lelkes és buzgó tagot fog nyerni.

Budapest, 1923. február hó.

br. Forster Gyula r. t.
Gaál Jenő r. t.
Angyal Pál l. t.

XIII.

Dr. KÉRÉSZY ZOLTÁN a m. kir. Erzsébet-tudományegyetemen a magyar jogtörténet nyilvános rendes professzora. Előbb 1895-től 1904-ig a debreczeni, majd 1904-től 1914-ig a kassai jogakadémián a jogtörténet és az egyházi jog tanára volt. 1907-től 1914-ig egyuttal a kassai jogakadémia igazgatója is. Régóta folytat irodalmi tevékenységet a magyar jogtörténet és az egyházi jog terén.

Tudományos dolgozatait röviden a következőkben ismer-tetjük:

1. *A magyar országgyűlések eredetének és szervezetének fejlődése a rendi országgyűlések alakulásának kezdetéig.* Debreczen, 1918. 112. lap. E munka alapján nyerte el 1899-ben a kolozsvári egyetem jog- és államtudományi karán az egyetemi magántanári képesítést a magyar jogtörténetből. 2. *Az egyházi jog tankönyve.* Első rész. Az egyházi alkotmány története. Budapest, 1903. 324. lap. Tankönyvnek készült. Csak első kötete jelent meg. A munkának különösen az egyház ősi alkotmányára s az egyházpolitikai rendszerekre vonatkozó, valamint a források történetét tárgyaló részei tanuskodnak alapos buvárkodásról. 3. *A ius exclusivae (vétőjog) a pápa-választásnál.* Budapest, 1904. 119 lap. A felette nehéz és kontroverz egyházjogi kérdést beható vizsgálódás tárgyává teszi. 4. *Rendi országgyűlések tanácskozás! módja.* Kassa, 1906. 67 lap. Az 1. alatt ismertetett dolgozatot kiegészítő munka. 5. *Recepció, paritás és főrendiházi képviselő.* Budapest, 1907. 40 lap. Behatóan ismerteti az izraelita vallás recepciójának előzményeit s bírálja a múlt század kilencvenes éveiben alkotott egyházpolitikai törvényeket. 6. *A Ne temere decretum tekintettel a jogtörténeti előzményekre.* Budapest, 1909. 115 lap. Alaposan foglalkozik a Ne temere decretummal. Fejtegetései kiváló jogtörténeti buvárkodásról tanuskodnak. 7. *A katolikus autonomia közreműködése a főkegyuri jog gyakorlatában.* Budapest, 1912. 110 lap. A fontos és még mindig megoldatlan kérdéstről írott értékesebb dolgozatok egyike. 8. *Még néhány szó a katolikus autonomia jogköréről.* Budapest, 36 lap. A munka szerzőnek az előbbi dolgozatban kifejtett álláspontját még élesebben megvilágítja s Dudekkel (A katolikus autonomia függő kérdései) szemben védelmezi. 9. *Az egyház kezdetleges szervezete.* Budapest, 1912. 23 lap. Különlenyomat a Concha-féle emlékkönyvből. Az ősi egyház-szervezetre vonatkozó adatok gondos megfigyelése alapján kimutatja, hogy az angol és német egyháztörténeti s jogi írók nagyszabású buvárlatai dacára az egyház ősi szervezetét mind-

ezideig nem sikerült felderíteni. 10. *Adalékok a magyar kamarai pénzügyigazgatás történetéhez.* Budapest, 1916. 201 lap. E terjedelmes jogtörténeti monografia a magyar udvari kamara szervezetének s jogállásának fejlődését fáradtságos (különösen a kamarai levéltárban végzett) forrástanulmányok alapján ismerteti. Hóman Bálint igen terjedelmes és felette elismerő birálatot írt róla a Századok 1916. évi folyamában. 11. *A jogtörténetnek mint önálló tudománynak feladata és jelentősége.* Pozsony, 1917. 31 lap. E dolgozatát szerző rektori székfoglaló értekezésül írta s ebben azt az álláspontját fejt ki, hogy a jogtörténetnek tudományos létjogosultságát — mint arra különben már Amira és Brunner is reámutattak — nemcsak az a gyakorlati haszon adja meg, hogy a tételes jognak alaposabb megismerését segíti elő, hanem az a kétségtelen tény is, hogy mint az emberiségnek a jogra irányuló szellemi tevékenységét ismertető studium az emberi művelődésről szóló tudománynak egyik ága s ezzel nyeri mint önálló tudomány a maga jelentőségét. 12. *Az új egyházi törvénykönyv és a vegyes házasságok.* Pozsony, 1917. 22 lap. Az új egyházjogi kodexnek 1094. canonjában megszabott házasságkötési formára s a katolikusok és protestánsok közti házasságok kötése tekintetében való kötelező erejére nézve — az *indultum*, *privilegium* és a *ius speciale* fogalmainak elemzése alapján — mond véleményét. Legutóbb 14. *Néhány lényegesebb reform a Codex Iuris Canonici perjogában* (1923) cím alatt írt.

Látható, hogy dr. Kérészy Zoltán hosszabb idő óta fejt ki nem kis arányú és önálló tudományos becsü jogirodalmi munkásságot. Nem csekély érdeme, hogy két jogtudományi szakban, vagyis a jogtörténet és az egyházi jog terén egyaránt szorgalmasan működik. Mint joghistorikusnak a dolgozatait lelkiismeretes forrástanulmány, szigorú objektivitás, kritikai erő, jogéletünk történeti institúcióinak alapos ismerete s emellett mindig komoly és tudományos tárgyalási módszer jellemzik. Jogtörténeti buvárkodásai még egyházjogi dolgozataiban is érvényre jutnak.

Végül nem utolsó érdeme, hogy előadása világos, szabatos és könnyen érthető. Valóban rászolgált, hogy az Akadémia levelező tagjai sorába válassza. Ez az ajánlat múlt évi ajánlatunknak újabb előterjesztése.

K. Kováts Gyula r. t.
Magyary Géza r. t.

XIV.

A II. osztály A) alosztályában üresedésben levő levelező tagsági helyek egyikére bátrak vagyunk javasolni **KOVÁTS FERENCET**, a történeti statisztika és gazdasági történelem hivatott művelőjét, a közgazdaságtan nyilvános rendes tanárát a m. kir. Ferencz József egyetemen. Kováts Ferenc 25 év óta foglalkozik közgazdasági és statisztikai szakirodalmi munkássággal és különösen történeti statisztikai tanulmányait jellemzi a fejlett történeti érzék, a széleskörű gazdasági látókör és a statisztikai szakképzettség egyaránt.

Legkiválóbb munkái Pozsony város levéltárának és régi háztartási számadásainak alapján készültek, amelyek közül különösen a Nyugatmagyarország áruforgalma a XV. században című nagyobb történetstatisztikai tanulmánya válik ki, valamint a Pozsony és Köln közötti kereskedelmi összeköttetésekről, Pozsony város gazdaságáról, a pozsonyi telekkönyvvezetésről és ingatlanjogról német és magyar nyelven megjelent kiadványai. Több tanulmánya foglalkozott a magyar középkori pénztörténet kérdéseivel; e tárgykörbe tartozó egyik értékes tanulmányát „A magyar arany világtörténeti jelentősége és kereskedelmi összeköttetéseink a nyugattal a középkorban“ címen nemrég közölte Akadémiánk folyóiratában, a Történeti Szemlében. Ki kell emelnünk még a Magyar Gazdaságtörténeti Szemlének hat éven át való szerkesztése körüli értékes munkásságát és ebben a folyóiratban megjelent számos tanulmányát. Kováts Ferencet szigorúan tudományos jellegű és nagy értékű munkásságáért akadémiai taggá való megválasztásra nagyon melegen ajánljuk.

Budapest, 1923 február 26-án.

Gaál Jenő r. t.

Dr. Polner Ödön l. t.

Dr. Finkey Ferenc l. t.

Buday László l. t.

A III. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

XV.

REJTŐ SÁNDOR levelező tagot rendes tagnak ajánljuk a III. osztály A) alosztályába. Rejtő Sándor a mechanikai technológia tudományos alapvetése körül, valamint a hazai ipar föl-

virágoztatása és különösen a textil-ipar fölvirágoztatása és megizmosodása körül elismerésre méltó érdemeket szerzett. Ha hazánk fizetési mérlegének a textil-ipari készítmények behozatala által okozott passivitása belátható időn belül enyhülni fog, akkor ez nem csekély mértékben Rejtő Sándor céltudatos működésének lesz köszönhető, mert ő már évtizedek óta fáradhatatlan buzgósággal azon van, hogy ez iparágnak teljesítő képességét fokozza és az ő tanári működésének köszönhető, hogy ennek az iparágnak vezetésére rátermett, alaposan képezett és cselekvőképes mérnök-gárdával rendelkezünk.

Önálló kutatásokon alapuló értekezésein kívül különösen kiemeljük „*Az elméleti mechanikai technologia alapelvei és a fémek technológiája*” című négykötetes nagy művét, melynek I. kötete 1915-ben, II. kötete 1918-ban, III. kötete 1920-ban (összesen 66 ivnyi terjedelemben) jelentek meg, a IV. kötete pedig most van sajtó alatt. E művében a maradó alakváltozásoknak tőle származó elméletét rendszeresen alkalmazza a vasra, fára és szálás anyagokra, így nyújtva tudományos alapot a vas-, fa-, papir- és textil-ipar rendszeres tárgyalására. Rejtő Sándornak a maradó alakváltozásra vonatkozó elméletét a külföld is ismeri és nagyrabecsüli. Így pl. L. v. Tetmajer „*Die angewandte Elastizitäts und Festigkeitslehre*” című kitűnő művében Rejtő elméletét bőven ismerteti, melynek könyvében egy teljes fejezetet szentel.

A tek. Akadémia hosszú tudományos pályán önzetlen munkával szerzett érdemeket jutalmazna, ha Rejtő Sándort rendes tagjainak sorába fölvenné, amire őt teljes meggyőződéssel a legmelegebben ajánljuk.

Szily Kálmán t. t.
Rados Gusztáv r. t.

LEVELEZŐ TAGNAK:

XVI.

Dr. ZEMPLÉN GÉZÁT, a m. kir. József-műegyetemen a szerves chemia nyilvános rendes tanárát, levelező tagnak ajánljuk.

Dr. Zemplén Géza Trencsénben, 1883-ban született. Róm. kath. Középiskoláit Fiumében, 1900-ban végezte el. Azután mint a br. Eötvös József-kollegium tagja, chemiával és természettudással foglalkozott a budapesti tudományegyetemen és a József-műegyetemen. 1904-ben a bölcsészettudományi, 1905 március havában a középiskolai tanári oklevelet szerezte meg.

1905 május havában tanársegédi állást vállalt a selmeczbányai m. kir. erdészeti és bányászati főiskolán. 1905 ősztől 1906 őszéig eleget tett katonai kötelezettségének. 1906 őszén visszatért a selmeczbányai főiskolához, hol decemberben adjunktussá lépett elő. Szerves chemiai tanulmányainak kiegészítése végett 1907 október havában Berlinbe ment, hol egy félév hiján, 1910 aug. haváig *Fischer Emil* professzor mellett dolgozott. Innen kezdve megint Selmeczbányán szolgált s ott maradt 1913 aug. végéig. 1913 aug. 20-án Őfelsége kinevezte a József-műegyetem szerves chemiai tanszékére nyilv. rendes tanárnak. Időközben, 1912 május havában, a budapesti tudományegyetem magántanárrá képesítette.

Dr. Zemplén Géza nehéz viszonyok között fogott hozzá tanszékének berendezéséhez. Nagy kitartással leküzdötte a nehézségeket, rövid idő alatt kiváló tanítványokat nevelt, kiknek segítségével a vezetésére bizott labororium hírnévre tett szert itthon és a külföldön. A mostoha körülmények ellenére egyike a legtermékenyebb kutatóknak s különösen a szénhydratokra vonatkozó tudományos közleményeivel az elsőrendű szaktekintélyek sorába emelkedett s mint szakirót Németországban is megbecsülik.

Tudományos vizsgálatainak eredményeit magyarul és németül közölte. 1913-ig megjelent értekezései közül hetet a berlini egyetem világhírű professzorával: *Fischer Emillel*, egyet *Pringsheim Hans-zal*, egyet *Abderhalden Emillel*, egyet *Róth Gyulával* társulva végzett. Eredeti dolgozatainak száma tíz, melyek a *Math. és Természettudományi Értesítőben*, a *Magyar Chemiai Folyóiratban*, az *Annalen der Physik-*, a *Liebig-féle Annalen-*, a *Zeitschrift für angewandte Chemie*, az *Erdészeti Lapokban*, az *Erdészeti Kisérletekben* jelentek meg. Több közleménye megjelent az *Uraniában*, a *Vegyészeti- és Erdészeti Lapokban*. A *Biochemisches Handlexikonban* irt hét, a *Zeitschrift für physikalische Chemie-ben* egy, a *Handbuch der Biochemischen Arbeitsmethoden* című vállalatban két összefoglaló fejezetet.

1914-től kezdve megjelent értekezései:

1. Über die Gentiobiose. Ber. d. d. chem. G. 1915. évf. 233 l.

2. Einige neue Derivate der Glucose und der Cellobiose. László E. Dezsővel. Ber. d. d. chem. G. 1915. évf. Magy. Chem. Folyóirat, 1915. 3—4. f.

3. Über die Spaltung der Glykoside und über Amygdalin. Ber. d. d. chem. G. 1920. évf. 996 l. Magy. Chem. Folyóirat. 1921. 1—3. f.

4. Über neue Stickstoffhaltigen Derivate des Salicins

und über mehrkernige Oxy-benzyl-amine. Ber. d. d. chem. G. 1922. évf. 979 l. Kurz Alf.-zal. Magy. Chem. Folyóirat. 1921. 11—12. f.

5. Über Salicinrhodanid und Disalicindisulfid. Hoffmann Sándorral. Ber. d. d. chem. G. 1922. évf. 992 l.

6. Synthese einer Säure der Digitoxonsäuregruppe. Ber. d. d. chem. G. 1923 márc. havi füzet.

7. Összefoglaló fejezetek Fuchs Dénessel. Biochem. Handlexikon, 1915. IX. k., összesen 191 lapon.

8. Az enzimek és gyakorlati alkalmazásuk. Nagy nyolcad. 22 iv. 1915.

9. Allgemeine und Specielle Methoden zum Nachweis der Kohlenhydrate in qualitativer und quantitativer Beziehung. Ihre Isolierung. Aufbau und Abbauversuche. Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden. Nagy nyolcad. 67 iv. 1922.

Dr. Zemlén Géza a tanítás és a kutatás mellett a háború folyamán kidolgozott több eljárást gyógyszerek szintetikus előállítására. Megbizást kapott különféle hadianyagok előállítására, munkásságával kiérdemelte, hogy beválasszák a közös hadügyminisztérium kebelében felállított „Wissenschaftliche Beratungsstelle für Gaskampf“ bizottságba. Mint ennek tagja, sokoldalú tevékenységet fejtett ki ipari téren. Eredményes működéséért adományozta neki Őfelsége az alezredes-mérnöki címet. A háború lezajlása után a hadianyagok leszerelése körül volt sok teendője. 1921 és 1922-ben a pénzügyminiszter megbízásából vezette a megmaradt hadianyagok szakszerű megsemmisítését.

Kelt Budapesten, 1923 február 27-én.

Dr. Ilosvay Lajos r. t.
Dr. Szarvasy Imre r. t.
Dr. Sigmond Elek l. t.

A III. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGOKNAK:

XVII.

Dr. PREISZ HUGÓ egyetemi tanárt, az Akadémia III. osztályának levelező tagját, ugyanez osztály. B) alosztályába rendes tagnak ajánljuk.

A levelező taggá választatása óta lefolyt egy évtized folyamán tovább folytatta értékes bakteriologiai tanulmányait,

melyek révén általánosan elismerten a bakteriologiai tudomány legkiválóbb képviselői sorában foglal helyet. Időközben megjelent dolgozatainak egyikében korábbi idevonatkozó tanulmányainak kiegészítéséül *a bakteriumspórák szerkezetét és csirázásuk finom-mechanismusát* világítja meg még részletebben, egy másikban *az antipneumococcus serum hatásmódját* állapítja meg abban, hogy a serum a benne foglalt immunanyagok útján a pneumococcut a phagocytosis számára előkészíti. Különösen értékesek azok a tanulmányai, melyekről a Budapesti Orvosegyesületben tartott Balassa-előadásában számolt be röviden s melyek alapján új elméletet fejtett ki *az újképletek keletkezéséről*. Ez elmélet szerint bizonyos sejteknek valamely okból előálló kivételes burjánzó képessége, függetlenül magokat a környezettől, indítaná meg az újképlet fejlődését, hasonlóan, amint a lépfenebacillus tenyészeiben a másodlagos telepek keletkezése egyes, új tulajdonságokkal fölrüházott sejtek burjánzására vezethető vissza.

Saját tanulmányait kiegészítik tanítványainak részben az Akadémia előtt is bemutatott dolgozatai, irodalmi munkásságát pedig a Korányi és Pasteur fölött tartott emlékbeszédei, valamint több tárgyra vonatkozó összefoglaló ismertetései.

Mint levelező tag az Akadémia életében való tevékeny résztvételével teljes mértékben igazolta az annak idején beléje helyezett bizalmat és reászolgált a rendes taggá választásban megnyilvánuló elismerésre.

Budapest, 1923. évi február hó 28-án.

Dr. Horváth Géza r. t.
Dr. Hutyra Ferenc r. t.
Dr. Schaffer Károly l. t.

XVIII.

Dr. MAURITZ BÉLÁT, a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen az ásványtan és közettan nyilvános rendes tanárát, a Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya B) alosztályába rendes tagnak ajánljuk.

Amikor a Tudományos Akadémia nagygyűlése Mauritzot levelező tagjának választotta, ezzel a szakember eredményes, tudományos munkáját elismerte és jutalmazta. Mauritz megválasztása óta is, mint kutató és tanár, egyaránt buzgó tevékenységet fejt ki. Vizsgálatai, amelyeket lelkiismeretes pontossággal végez, nem szorítkoznak egy szűk tárgykörre, de az ásvány-, kristály-, közetanra és az ásványchemiára egyaránt kiterjednek. Munkáit a külföld szakemberei is jól ismerik és

kellőképen méltányolják; azok mindegyikében új vagy helyesbített adatokkal gyarapítja a tudományt és bővíti hazánkra vonatkozó ásvány- és kőzettani ismereteinket. Végül fel kell még említenünk két nagy munkát, amely ugyan a jelen mostoha viszonyok közt még nem jelenhetett meg, de tudományos tankönyvirodalmunkban hézagpótló lesz (Ásványtan, Kőzetan felsőbb oktatásra). Megboldogult tanára, Krenner József nyugalomba vonulása után az 1913—14. tanévben mint helyettes, 1914 májusától kezdve mint nyilv. rendkívüli, 1919 június havától kezdve pedig mint nyilv. rendes tanár működik egyetemi tanszékén. Tanári teendőit katonai szolgálata alatt (1914 aug.—1918 nov.) is minden mulasztás és helyettesítés nélkül elvégezte. Tanári kinevezése után hozzáfogott az ásvány- és kőzettani-intézet kibővítéséhez és felszerelésének kiegészítéséhez, amit a háborús évek nehézségei dacára jórészt meg is oldott. Itt csak az ásvány- és kőzettani vizsgálatokhoz nélkülözhetetlen chemiai laboratóriumot említjük; hogy a természettudományok mai fejlett színvonalán célszerűen berendezett és jól felszerelt laboratóriumok az eredményes munkához mennyire fontosak, azt a szakemberek előtt bővebben kifejteni fölösleges. Előadásain hallgatóival szaktárgyát megérteti és megkedvelteti, az ásvány- és kőzettani kirándulásokon pedig őket az éles megfigyelésre tanítja; buzgóbb és tehetségesebb tanítványaiból önálló kutatókat nevel, amiről a vezetése mellett készült doktori értekezések és az Akadémián bemutatott dolgozatok tanuskodnak.

Az imént felsoroltak alapján Mauritz Béla levelező tagtársunkat munkássága jutalmául a megüresedett rendes tagsági helyek egyikére legjobb meggyőződésünkkel melegen ajánljuk. Hazánk első tudományos intézete egy buzgó, tevékeny szakférfiut tüntetne ki bizalmával, aki még férfikora delén és munkabírása teljes ifjuerejében van; akitől még sok tudományos munkát várhatunk és akiben a jövőre egy hasznos erőt nyernénk.

Levelező taggá választása óta megjelent és sajtó alá kész dolgozatai:

1. A Mecsek hegység eruptív kőzetei. M. kir. Földtani-Intézet Évkönyvei. 1913. XXI. kötet. 6. füzet.

2. A botai chalkopyrit. Mathem. és természettud. Értesítő. 1918. XXXVI. kötet. Németül sajtó alatt.

3. Magyarország ásványvilágának nevezetességei. Pótfüzetek a Természettud. Közlönyhöz. 1919. LI. kötet.

4. A Báni hegység bazaltszerű kőzetei. Math. és természettud. Értesítő. 1920. XXXVII. kötet.

5. Adulár a hazai andesitek ércfeléireiben. Math. és természettud. Értesítő. 1920. XXXVII. kötet.

Az előző két (4., 5.) értekezés németül sajtó alatt.

6. A danubit nevű közet. Mathem. és természettud. Értesítő. 1922. XXXIX. kötet. Németül megjelent a „Centralblatt für Mineralogie und Geologie, 1922.“ című szaklapban.

7. Krenner József emlékezete. Természettud. Közlöny. 1920. LII. kötet.

8. Asványtan. Tankönyv a főiskolák számára. Sajtókészen kéziratban 2400 félfűves írott oldal.

9. Kőzettan. Tankönyv a főiskolák számára. Eddig kéziratban készen 500 félfűves írott oldal.

10. A ditrói syenit újabb típusai. Vendl Miklós és Harwood H. I. munkatársakkal. Bemutatva az Akadémia III. osztályának 1923 február 19-én tartott ülésén.

Budapest, 1923 február 26-án.

Dr. Ilosvay Lajos r. t.

Schafarzik Ferenc r. t.

Zimányi Károly r. t.

LEVELEZŐ TAGOKNAK:

XIX.

Dr. BÓKAY JÁNOS egyetemi tanárt a Magyar Tudományos Akadémia III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánljuk.

Mint a Stefánia-gyermekkorház igazgatója és a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen a gyermekorvostan tanára, közel negyven év óta folytatja és fokról-fokra tovább fejleszti atyjának, néhai Bókay János egyetemi tanárnak, a magyar gyermekorvostan megalapítójának munkáját. Tetemesen kibővített és mintaszerűen berendezett kórházában, valamint az ő kezdeményezésére és tervei szerint létesített egyetemi klinikáján, évente sok ezer beteg gyermek gyógyítása mellett, iskolát nevelt alaposan képzett orvosokból, akik tanítását az egész országban érvényre juttatják az új nemzedék megmentése és egészséges fölnevelése érdekében, egyuttal pedig irodalmi tevékenységük révén mesterükkel együtt elismerést és becsületet szereztek a magyar gyermekorvostani tudománynak és gyermekvédelemnek.

Őt magát mindenütt ott látjuk mint tervezőt, irányítót és vezetőt, ahol gyermekbaráti intézmények létesítéséről, szervezéséről és fejlesztéséről van szó. Különösen nagyszabású és áldásos tevékenységet fejtett és fejt ki a világháború befejezése óta mint az amerikai gyermeksegélyező akciónak, majd az amerikai vöröskereszt anya- és csecsemővédelmi

akciónak elnöke és az ő messze földön általánosan elismert kiváló egyéniségének köszönhető, hogy ezek az akciók nálunk széles arányokat öltöttek és nagyban enyhítették az élelem és ruházat hiányának súlyos ártalmait az ilyen nélkülözések iránt különösen érzékeny új nemzedékre.

Ehelyütt azonban elsősorban széleskörű és intenzív tudományos munkássága jön számba, melyről mintegy 130 önálló értekezése és több nagyobb munkája számol be, egészen eltekintve tanítványainak nagyszámu dolgozataitól, melyek jórésze az ő közvetlen irányításával készült. Értekezései gazdag kórházi anyagának értékesítésével nagyban gyarapították a tudományos ismereteket a gyermekbetegségek oktanáról, diagnosztikájáról és gyógyításuk módjáról s közöttük különösen jelentősek azok, melyek a *diphtheria serumos gyógyításának* értékét és a *Heine-Medin-féle betegségnek* hazánkban való előfordulását világítják meg terjedelmes statisztikai adatok kapcsán. Nagyobb munkái közül *Gyermekorvostan* c. 700 oldalas könyve, mely a gyermekbetegségeket rendszeresen tárgyalja, immár IV. kiadását éri meg. *Die Lehre von der Intubation* c. 250 oldalra terjedő monographiája a gégemetszést helyettesítő O'Dwyer-féle eljárást, a szerző saját kiterjedt tapasztalatainak közlésén kívül, olyan széles alapon és részletesen tárgyalja, hogy az egész világon kitűnő forrásmunkának van elismerve. *Die Geschichte der Kinderheilkunde* című legújabb munkája, mint e téren az első kísérlet az irodalomban, a legrégebb kortól kezdve ismerteti számos érdekes kép kíséretében a gyermekorvostan történetét és ennek keretében a magyar szakemberek közreműködését is a szakma fejlesztésében.

A tudományos munkálatok, melyek majdnem kivétel nélkül magyar és német nyelven, részben pedig francia, angol és olasz nyelven is jelentek meg, hazája határain túl is mindenütt becsültté és tiszteltté tették szerzőjük nevét. Az általános elismerés egyebek között kifejezésre jut abban is, hogy számos külföldi gyermekorvostani társulat őt tiszteletbeli tagjává választotta s hogy helyet foglal a legtekintélyesebb szakfolyóirat, az *Archiv für Kinderheilkunde* négytagu szerkesztőbizottságában.

Taggá megválasztása az orvosi tudomány és a magyar közmívelődés érdekében egy emberöltőn át kifejtett, odaadó és eredményekben gazdag munkásság elismerését jelentené s egyben értékes munkaerőt biztosítana az Akadémia számára.

Budapest, 1923. évi február hó 28-án.

Dr. Horváth Géza r. t.
Dr. Hutyra Ferenc r. t.
Dr. Buday Kálmán l. t.

XX.

Dr. GELEI JÓZSEFET, a kolozsvári unitárius főgymnasium rendes s a kolozsvári (most szegedi) F. J. tudományegyetem magántanárát, a III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánlom.

Gelei József tudományos érdemeit már 1919. évi ajánlásomban részleteztem, miért is csak azóta kifejtett munkásságára mutatok rá.

Ennek során első helyen áll az osztályunk matematikai és természettudományi bizottsága által „A chromosomák hosszszanti párosodása” címen kiadott, hat kettős táblával felszerelt jeles tanulmánya, melynek tudományos eredményeit a szerző az Archiv für Zellforschung 1921. évi kötetében tette a külföldi szakköröknek is hozzáférhetővé.

Ez a tanulmány már második tagja a Zellforschung XI. (1913.) kötetében megkezdett sorozatnak, mely azután szerves folytonosságban vezet át az e folyóirat XVI. (1922. évi) kötetében foglalt kritikai tárgyaláshoz (Die Konjugationsfrage der Chromosomen in der Literatur und meine Befunde). E tanulmány sorozat végső láncszeme „Befördert die Chromosomen-Konjugation die Lehre von der Individualität und Verschiedenwertigkeit der Chromosomen?” címen a nevezett folyóirat sajtó alatt levő XVII. kötetében fog napvilágot látni.

Mindezek a nagy találékonysággal s páratlan lelkiismeretességgel végrehajtott vizsgálatok a mai élettudományi elmélyedések középpontjában álló örökléstan kérdésekkel kapcsolatosak s lényegesen előmozdítják az örökítő testecskék igazi természetének a felismerését.

Ily körülmények közt csak természetes, hogy *Gelei József*-nek az élettudomány legmagasabb színvonalán mozgó fejtegetései különösen az összehasonlító sejttan művelőinek körében osztatlan elismeréssel találkoznak. Ennek gyönyörű bizonyossága *Goldschmidt R.* prof., a berlini „Kaiser Wilhelm-Institut für Biologie” tagjának s az Archiv für Zellforschung szerkesztőjének 1922. évi október 14-én magánhelyre intézett alábbi nyilatkozata: „Dr. *Gelei* ist ein ausserordentlich tüchtiger Cytologe, ein glänzender Techniker und vorzüglicher, besonders gewissenhafter Beobachter“.

Egyébként *Boveri Tivadar* prof., az örökléstan egyik nagynevű megalapítója, már 1914-ben ekként nyilatkozott *Apáthy*hoz intézett levelében: „Ich schätze *Gelei*'s Arbeit ungewöhnlich hoch ein und möchte ihm nur wünschen, dass ihm in nächster Zeit so viel freie Zeit bleibt, dass er sie

auch litterarisch noch so vollenden kann, wie es die bewunderungsnürdigen Beobachtungen verdienen“.

Ha *Gelei* mást sem irt volna, mint ezt az egyetlen tanulmányorozatot, melynek eredményeit az élettudomány klasszikusai „csodálatraméltónak“ találták, már akkor is becsülettel rászolgált volna az akadémiai tagságra. Azonban *Geleinek* ezenkívül még sok, az élettudomány nagyon különböző területein mozgó munkája van, amelyek mindegyike a széles látókörű és lelkiismeretes buvárt s az inventiosus gondolkodót dicséri.

Igy számos, a szaktudományban elismert fölfedezése van a mikrotechnika s az összehasonlító sejtten terén, ezenkívül azonban protistologiai, hydrobiologiai, systematikai, összehasonlító anatómiai, fejlődéstani és örökléstani tanulmányokat is végzett, amelyek kiválósága minden kétségen felül áll.

A mai súlyos, minden nemesebb törekvést megbénító viszonyok között szinte üdítő hatással van a halálos nostalgiaival küzdő lélekre, hogy *Gelei József* kolozsvári számkivettségében is törhetetlen lelkesedéssel folytatja a magyar tudományosságnak már oly sok babért szerzett munkásságát. Így, jelenleg egyéb vizsgálati eszközök hiányában, az oly divatosá vált megifjodás kérdésével foglalkozik s máris figyelemreméltó eredményt ért el, amennyiben kísérleti állatain sikerült kiderítenie, hogy a mesterségesen felfokozott hypergenitalismus nagyfoku szívtágulást s korai halált okoz.

Emellett *Gelei József* a tudomány terjesztéséből is derekasan kiveszi részét, mert évtizedes gyakorlatához hiven, az elmúlt héten is három nagyérdekű előadást tartott a biológiáról, mely valósággal föllelkesítette a kolozsvári magyarságot.

Költségkimélys okából nem iktatom ide *Gelei* nyomtatásban megjelent és készülő műveinek jegyzékét, azonban meg vagyok győződve, hogy már a fentebb elmondottak is eléggé igazolják, mily kiváló érdemeket szerzett ajánlottam arra, hogy Akadémiánk tagjául megválasztassék.

Méhely Lajos r. t.

XXI.

Dr. JAKABHÁZY ZSIGMONDOT, a Pázmány Péter tudományegyetem nyilvános rendes tanárát, a III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánljuk.

Jakabházy dr. évtizedeken át kiváló tudományos munkásságot fejtett ki a gyógyszerhatástan és ennek kapcsán a tudományos botanica és chemia terén. Dolgozatai részben

íthton, részben a külföldön jelentek meg és értékes tudományos eredményekhez vezettek. *Jakabházy dr.* orvosi tanulmányait a kolozsvári Ferencz József tudományegyetemen végezte és fiatal korában említett egyetemen előbb mint tanársegéd és adjunctus, későbbben mint magántanár működött; 1913-ban szintén ehhez az egyetemhez nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. Jelenleg (1920 óta) a budapesti egyetemen a gyógyszerismereti tanszéket látja el egyetemi nyilvános rendes tanári minőségben.

Tanársegédi és adjunctusi alkalmazása idejében három félelven át külföldi állami ösztöndíjjal hírneves tudósok intézetében dolgozott és pedig 1896/7-ben *Schmiedeberg* strassburgi tanárnál, 1898-ban *Böhm* lipcsei tanárnál, végül 1901-ben *Moeller* gráczy tanár vezetésével. Alapos tudományos előképzése és ernyedetlen szorgalma azután azt eredményezte, hogy tárgykörében, a pharmacognosiában és a pharmacologiában jelentős eredményeket mutathasson fel. — Tudományos dolgozatainak jegyzéke a következő:

1. Az asaron és sósavas asaron hatásáról. — 2. A poralaku drógok görcsövi vizsgálata. — 3. Ugyanerről a tárgyról második dolgozat. (Az első dolgozatban a m. gyógyszerkönyvben hivatalos kérgek, a másodikban a hivatalos gyökök vizsgálatával foglalkozik.) — 4. Összehasonlító vizsgálatok a kéksavnak és a lobelinnek a légcserére gyakorolt hatására vonatkozólag. — 5. A phenacetin, salipyrin és migränin befolyásáról a vérkeringési szervekre (a strassburgi egyetemen készült dolgozat). — 6. A különböző curare-fajok alkaloidainak hatásáról (a lipcsei egyetemen készült dolgozat). — 7. A natrium lygozinatum élettani hatásáról. — 8. Az alkoholnak az izomzatra gyakorolt hatásáról. — 9. Kísérletes vizsgálatok az egyes gyógyszereknek az epe elválasztására és az epe összetételére gyakorolt hatására vonatkozólag (két dolgozat). — 10. Összehasonlító vizsgálatok a chinai és az európai rheumra vonatkozólag (a gráczy egyetemen készült dolgozat). — 11. Idegizomhatástani vizsgálatok aspirinnal. — 12. Az oleandermérgezésről egy mérgezési eset kapcsán. — 13. Az urethánok hatásáról. — 14. A különböző élvezeti szerekről (referáló dolgozat). — 15. A háború és a gyógyszer (ez értekezésben szerző a külföldi drógok helyettesítő szereit ismerteti, továbbá külföldi gyógyszerkülönlegességek helyett hazaiakat hoz-javaslatba). — 16. Az öncsonkításra fölhasznált gyógyszerismereti anyagokról.

Jakabházy dr.-nak a szakkönyvirodalom terén is érdemei vannak. *Dr. Nyiredy Gézá*-val egyetemben „Commentar a magyar gyógyszerkönyv II-ik kiadásához“ című könyvét (620

oldal) és *dr. Issekutz Béli*-val „A gyógyszerismeret tankönyve“ című 2 kötetes munkát (360, illetve 371 oldal) írta meg.

A felsoroltak eléggé bizonyítják, hogy *Jakabházy Zsigmond dr.* méltán helyet foglalhat a Magyar Tud. Akadémia levelező tagjai sorában. Alulírottak tehát csak ismételten arra kérhetik a tek. Akadémiát, hogy *Jakabházy dr.*-t levelező tagjai sorába iktassa. Bizvást remélhető, hogy e kitüntetés *Jakabházy dr.* buzgalmát még fokozni fogja, ami jelen viszonyok között, amikor a magyar tudományos felsőbbtség érdekében mindent el kell követnünk, nagyon is kívánatos.

Budapesten, 1923 február hó 27-én.

Dr. Mágocsy-Dietz Sándor r. t.

Dr. Winkler Lajos r. t.

Dr. Preisz Hugó l. t.

A III. OSZTÁLYBA

KÜLSŐ TAGNAK:

XXII.

Dr. PLATE LAJOST, a jénai egyetemen az általános állattan és összehasonlító bonctan ny. r. tanárát s a származástani múzeum igazgatóját, Akadémiánk *külső tagjául* ajánlom.

Ha csak annyit mondanék, hogy *Plate Lajos* néhai *Haeckel Ernő* utóda a jénai tanszéken, már ez a néhány szó is minden tüzetesebb megokolásnál nagyobb súllyal esnék a tudományos értékmérő serpenyőjébe. Mindazonáltal abiologus társaim tájékozására megemlítem, hogy *Plate* professzor előbb berlini, majd jénai tanárságának idejében a kiváló művek egész sorozatával írta be nevét az élettudomány évkönyveibe.

Nem tudom, immár négy kiadást ért származástanát (*Descendenzlehre*), 1912-ben megjelent örökléstanát (*Vererbungslehre*), avagy négy kötetre tervezett s első kötetében a múlt nyáron megjelent általános állattanát (*Allgemeine Zoologie*) mondjam-e legkiválóbb alkotásának, mert az élettudomány művelői valamennyit mai tudásunk nélkülözhetetlen forrás-műveinek tekintik.

Vannak azonban, akik a legjelesebb kézikönyvben sem találnak igazi tudományos érdemet s ezek kedvéért rá kell mutatnom arra, hogy *Plate Lajos* mint önálló buvár is klaszszikus. vizsgálatokkal foglal helyet korunk legjelesebbjei közt.

A Bahama-szigetcsoport átkutatása után megírta a *Cerion-*

csigákról szóló származástani munkáját, mely méltóan csatlakozik amā nem nagyszámú művekhez, amelyek származástani levezetéseit megingathatlannak tekinti a szaktudomány.

Alig készült el *Plate* a jénai származástani múzeum átszervezésével, máris útra kelt Ceylon felé, ahonnan csaknem egyévi távollét után rengeteg gyűjteményekkel érkezett vissza. Gyűjtéseinek nagy részét „Fauna et Anatomia Ceylanica” című örökbecsű művében maga dolgozta fel, egyes részeit pedig tanítványaira bízta, akik a mester szellemében oldották meg feladatukat.

Plate, mint a *Plötz*-féle „Archiv für Gesellschafts- und Rassenhygiene” című folyóirat egyik szerkesztője is, óriási munkásságot fejt ki és szigorú, de mindig igazságos bírálataival a kritikus kényes és nehéz szerepében is tisztelt nevet vivott ki magának.

Talán mondanom is fölösleges, hogy *Plate Lajos* megválasztásával önmagát tisztelné meg Akadémiánk, de neki is nagy örömet szerezne, mert ez a jeles férfiú, mint a vele való, immár évtizedekre visszatekintő meghitt érintkezésből tudom, őszinte jó barátunk s meggyőződéses hive a német és a magyar nemzet egymásrautaltságának.

Méhely Lajos r. t.

Pápa, 1923. Fõiskolai kõnyvnyomda.